

Forleng den midlertidige stansen av alle returer til Afghanistan

Landsmøtet til Amnesty International i Norge er dypt bekymret over den forferdelige menneskerettighetssituasjonen i Afghanistan, og over situasjonen for afghanere i Norge som har fått avslag på sin asyløknad og som frykter å kunne bli returnert til Afghanistan.

Situasjonen i landet er utrygg og uforutsigbar. Det skjer terroraksjoner og voldelige handlinger flere steder i landet som makthaverne Taliban ønsker å legge lokk på.

Senest tirsdag 20 april ble en gutteskole i bydelen Dash-e-Barchi i Kabul, hvor det hovedsakelig bor sjiamuslimer tilhørende Hazara-minoriteten, utsatt for to bombeeksplosjoner. Den andre bomben gikk av da redningsmannskapene forsøkte å redde de sårede og frakte dem til sykehuset. Minst 9 barn ble drept og 20 såret. De reelle tallene er sannsynligvis langt høyere. Sykehusene i området oppfordret folk til å donere blod, men Taliban nektet folk å gjøre det. Flere afghanske journalister som skrev om hendelsen ble arrestert,

Allerede før Talibans maktovertakelse i Afghanistan i august 2021 var hverdagen til landets innbyggere preget av en ekstrem skjør sikkerhetssituasjon og alvorlig risiko for å bli utsatt for vilkårlig, ofte dødelig vold. Etter Talibans maktovertakelse er situasjonen blitt enda verre. I tillegg til faren for å bli rammet av vilkårlige angrep fra forskjellige væpnete grupper, må befolkningen forholde seg til Talibans maktutøvelse som er basert på omfattende og systematiske menneskerettighetsbrudd som diskriminering, vilkårlige arrestasjoner, urettferdige rettsaker, tortur, tvungne forsvinninger og utenomrettslige henrettelser. Pressefrihet og retten til å demonstrere blir stadig mer begrenset, og de som våger å uttrykke kritikk til maktapparatet møtes med brutal makt. Fraværet av et fungerende uavhengig og rettferdig rettssystem gjør at alle kan rammes av undertrykkelsen, uavhengig av om de faktisk har deltatt i noen form for politiske aktiviteter eller uttalt seg kritisk.

Kvinner og jenter i Afghanistan rammes av mange former for institusjonalisert diskriminering, som for eksempel sterke begrensninger av adgang til utdanning eller arbeid. LHBTI-personer er tvunget til å leve i det skjulte for ikke å risikere å bli utsatt for tortur eller drept.

Kollapsen av den afghanske staten har også ført til en omfattende humanitær krise som truer eksistensen til millioner av afghanere, og bidrar til å gjøre Afghanistan til et land der få kan føle seg trygge.

Vi vil rose norske myndigheter for å ha stanset alle returer og utreiseplikten til Afghanistan 21 juli 2021 – 28 februar 2022. Men denne praksisen må forlenges.

Situasjonen i Afghanistan er gått fra vondt til verre når det gjelder målrettede angrep, og ikke minst når det gjelder systematiske brudd på kvinners og jenters menneskerettigheter. Å returnere avviste asyløkere til Afghanistan slik situasjonen er i landet, ville være i strid med menneskerettighetene og internasjonal flyktningrett.

Amnesty International i Norge oppfordrer den norske regjeringen til å

- Forleng den midlertidige stansen av alle returer, inkludert utreiseplikten til Afghanistan til i første omgang å gjelde ut 2022, og til det er sannsynliggjort at personer som blir returnert vil kunne leve i trygghet,
- Fortsette å ha et sterkt fokus på å få slutt på diskriminering av kvinner og LHBT-personer og andre systematiske menneskerettighetsbrudd i Afghanistan både gjennom internasjonalt samarbeid og direkte påvirkning av makthaverne i Afghanistan
- Arbeide for sterke og målrettede internasjonale tiltak for å minske den humanitære krisen i Afghanistan.